

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

**Θέμα: Αρτούρο Πέρεθ-Ρεβέρτε
«Το τανγκό της παλαιάς φρουράς»**

Μετάφραση τριών κειμένων. Στα δυο, δυο συγγραφείς σχολιάζουν το συγγραφικό ύφος του Πέρεθ-Ρεβέρτε στο μυθιστόρημα «Το τανγκό της παλαιάς φρουράς» και το τρίτο είναι κείμενο του Πέρεθ-Ρεβέρτε.

Στοιχεία Φοιτήτριας:

Όνομα: Ειρήνη

Επώνυμο: Νίκα

A.M.: Ξ2010202

Τηλέφωνο: 6989618734

Email: eirininika11@hotmail.com

Εισαγωγή:

Πρόκειται για τρία κείμενα που αντλήθηκαν από το επίσημο ιστολόγιο του συγγραφέα Αρτούρο Πέρεθ-Πεβέρτε στην κατηγορία Bar de Lola (<http://www.perezreverte.com/prensa/el-bar-de-lola/>). Τα πρώτα δυο κείμενα, το ένα του Τζαζ Μπέικερ και το δεύτερο της Βιρχίνια Μενδόθα, σχολιάζουν το συγγραφικό ύφος του Πέρεθ-Πεβέρτε και παρουσιάζουν τα συναισθήματα που τους προκάλεσε η ανάγνωση του βιβλίου. Το «Τανγκό της παλαιάς φρουράς» είναι ένα από τα πιο διάσημα βιβλία του συγγραφέα που εκδόθηκε το 2013 από τις εκδόσεις Πατάκη σε μετάφραση της Τιτίνας Σπερελάκη. Απέσπασε πολλές θετικές κριτικές και είναι μια ιστορία αγάπης δοσμένη με τρόπο «ωμό» αλλά ταυτόχρονα μελό (όσο χρειάζεται κατά την προσωπική μου άποψη). Οι συγγραφείς που το σχολίασαν με συμβολικό τρόπο κατορθώνουν να δείξουν πόσο τους επηρέασε το συγκεκριμένο ανάγνωσμα αναφέροντας ευγενικά και τις σκέψεις τους οι οποίες αποθεώνουν το βιβλίο και διώχνουν κάθε δισταγμό για την ανάγνωσή του.

Το τρίτο κείμενο, είναι του ίδιου του συγγραφέα ο οποίος μας δείχνει την δική του οπτική γωνία σχετικά με τις τοποθεσίες που ταξιδεύει και μετέπειτα ενσωματώνει στα βιβλία του. Όντας ένας συγγραφέας που η γραφή του είναι αλληγορική και αινιγματική, ο Πέρεθ-Πεβέρτε μας γεμίζει εικόνες, ταξιδεύοντας μας στα ίδια μέρη που είχε επισκεφτεί ο ίδιος και οι ήρωες του. Ακόμη, μας προ(σ)καλεί να συγκρίνουμε τα μέρη που «ταξιδέψαμε» μέσω του εκάστοτε αναγνώσματός μας, πριν και αφότου έχουμε διαβάσει το βιβλίο. Είναι μια ενδιαφέρουσα άποψη που μπορεί να αναπτύξει την παρατηρητικότητά μας και να εντείνει την απόλαυση της ανάγνωσης ενός αφηγηματικού αναγνώσματος.

Το φυτίλι της ζωής

Αρτούρο Πέρεθ-Ρεβέρτε -28/12/2012

Από το *Ζώντας με σίχους*, του Τζαζ Μπέικερ , 28 Δεκεμβρίου 2012

Μπορεί αυτό να κάνω λάθος. Δεν θα ήταν και η πρώτη φορά. Ούτε και η τελευταία, είναι μόνο θέμα χρόνου. Πάντοτε πίστευα ότι στην περίπτωση των ανθρώπων, ακόμα και σε αυτούς που έζησαν πιο ιδιαίτερες ή ξεχωριστές ζωές, όπως αυτών που ανέβηκαν στο Έβερεστ, ή των επιζώντων του ναυαγίου του Τιτανικού, ή αυτών που την προτελευταία δεκαετία κατέκτησαν το Κόπα Βόλπι (ΣτΜ: βραβείου του Διεθνούς Φεστιβάλ Κινηματογράφου της Βενετίας στον καλύτερο ηθοποιό), των υπαλλήλων γραφείου που δουλεύουν από τις 9 μέχρι τις 5 στη Γκράν Βία (ΣτΜ: Κεντρικός δρόμος στη Μαδρίτη), όλες, μαζί και η δική σου, έχουν σημαδευτεί από μια γυναίκα. Από ένα βλέμμα που ίσως ανήκει ήδη στο παρελθόν. Το οποίο εδώ και καιρό έχει μετατραπεί σε φόρτωμα ή σε μια άσχημα καυτηριασμένη ουλή. Είτε σε μια φωτογραφία η οποία, χρόνο με το χρόνο, ούσα κρυμμένη σε μια έκδοση του Δον Κιχώτη σε ένα ράφι του σαλονιού, χάνει σιγά-σιγά το χρώμα της και την οποία δεν βγάζουμε, για να μην μας κρίνει η ύπουλή μας μνήμη. Είτε από ένα χαμόγελο το οποίο δεν είναι σίγουρο ότι αντικρίζουμε κάθε πρωί, γι' αυτό χάρη στο Θεό, μοιραζόμαστε κάθε βράδυ με εκείνη το μαξιλάρι μας. Ή από την υφή ενός δέρματος που δεν γνωρίζαμε από πρώτο χέρι. Μια χίμαιρα. Ένα σχέδιο που δεν τηρήθηκε ούτε για πέντε λεπτά. Ένα όνειρο που παρέμεινε όνειρο.

Στη ζωή του Μαξ Κόστα, αυτή η γυναίκα ονομάζεται Μερθέδες Ινθούνθα. Μια γυναίκα που αψηφά τον κόσμο επειδή δεν τον φοβάται, επειδή βγαίνει νικήτρια από οποιαδήποτε μάχη. Ένα «φυτίλι» που «καίει», στην οποίο δεν μπορείς να πεις «όχι». Εκείνη διατάζει. Οι υπόλοιποι, πεπεισμένοι, εκτελούν. Επειδή οι μπελάδες δεν ξεκινούν κάνοντάς της τα χατίρια, αλλά από το να μην της τα κάνεις.

Ο Αρτούρο Πέρεθ-Ρεβέρτε αφιέρωσε μεγάλο κομμάτι του βιβλίου του *«Το τανγκό της παλαιάς φρουράς»*, που εκδόθηκε τις τελευταίες εβδομάδες του 2012 από τις εκδόσεις Alfaguara, για να μας παρουσιάσει αυτούς τους δυο χαρακτήρες. Είμαστε βουβοί μάρτυρες των συναισθημάτων τους, των αμφιβολιών τους, των διαστροφών τους, των σκιών τους, των εύστοχων λόγων τους αλλά και των σιωπών τους που δεν τους στριμώχνουν. Τους απεικονίζει με τέτοια ακρίβεια που από την πρώτη παράγραφο αποφεύγει να τους παρουσιάσει ως πλήρεις, προβλέψιμους και κοινότυπους χαρακτήρες. Πλήρης αντίθεση. Ένα ζευγάρι παρτενέρ χορού που θα χορεύει για πάντα σε ένα όμορφα φωτισμένο σαλόνι, στο παλάτι της δικής μας μνήμης.

Το βιβλίο εξιστορεί τις τρεις συναντήσεις μεταξύ αυτών των τριών χαρακτήρων, τις οποίες ποτέ δεν τολμούν να υπερβούν. Καθεμία από τις συναντήσεις λαμβάνει τόπο σε διάφορες πόλεις, υπό άνισες συνθήκες, με νέες πληγές κάθε φορά. Παρεμβάλλονται με το πέρασμα των σελίδων. Και από τη ζέστη μιας νύχτας στο Μπουένος Άιρες το 1928 περνάμε στις επίμαχες κάρτες στη Νίκαια το 1937 για να καταλήξουμε, έχοντας ήδη πολλά «ράμματα στη γούνα μας», εκεί στο 1966 στο Σορέντο σε μια σκακιέρα.

Για να μη χάνεται ο αναγνώστης, κάθε νέο κεφάλαιο μας μιλά για ένα δωμάτιο ξενοδοχείου, για το χολ ενός ξενοδοχείου, για έναν διάδρομο γεμάτο με λιμνούλες που σχηματίστηκαν από τη βραδινή βροχή, για ένα δαίμονο ή για ένα χαντάκι που κάνει τον άνθρωπο να φαίνεται πιο μικρός, πιο ασήμαντος. Μια διαδικασία ενδελεχής και ευαίσθητη που παρόλα αυτά επιτυγχάνεται. Ο αναγνώστης, ανά πάσα στιγμή γνωρίζει για ποιον γίνεται λόγος, και το που βρισκόμαστε.

Γύρω από εκείνους, όπως οι δορυφόροι και οι πλανήτες έλκεται μια σειρά ηθοποιών οι οποίοι σε καμία περίπτωση δεν μπορούν να θεωρηθούν δευτερεύοντες. Ένας ευφυής συνθέτης μουσικής, ο οποίος κινεί τα νήματα μετά από ένα στοίχημα που βάζει με τον φίλο του, τον Ραβέλ. Έναν καλλιτέχνη με ακριβά γούστα τον οποίο μπορεί να εξαγοράσει (με χρήματα) και να καθοδηγήσει (πλήρως). Κατάσκοποι. Κάποιοι με κουρασμένη όψη, ξυρισμένοι άγαρμπα, κουρασμένοι από αναζητήσεις που δεν βοηθούν καθόλου στην οικοδόμηση ενός καλύτερου κόσμου. Αντιθέτως, άλλοι έχοντας ένα φιλικό χαμόγελο. Αυτοί ίσως είναι οι πιο επικίνδυνοι. Επιπλέον έχουμε και έναν επιτυχημένο παίκτη σκακιού και τον ακόλουθό του. Έναν κόσμο όπου όλοι σε μαχαιρώνουν πισώπλατα. Όπου η πολιτική απλώνει τα πλοκάμια της και ναρκώνει. Και οι φίλοι. Και τα μικράτα στις φτωχογειτονίες. Και οι σερβιτόροι. Και οι υπάλληλοι υποδοχής. Και οι διεκδικητές της ζωής. Και οι κοσμικές μπαλαρίνες. Και αυτοί που τα αντιμετωπίζουν όλα με περιφρόνηση. Και οι γυναίκες που βογκάνε για μερικά χαρτονομίσματα. Και τα αισχρά χέρια που αδειάζουν πορτοφόλια. Και τα μέταλλα που σκοτώνουν από φόβο.

«*Το τανγκό της παλαιάς φρουράς*» είναι ένα ακέραιο μυθιστόρημα, όπου η διαδικασία της γραφής είναι το ίδιο σημαντική με τη διαδικασία της διαγραφής. Εδώ δεν περισσεύει καμία σελίδα, καμία γραμμή, καμία λέξη. Ούτε υστερεί. Παρόλο που είναι νωρίς για να το πω, και μόνο ο χρόνος θα μου δώσει ή θα μου στερήσει το δίκιο, πιστεύω ότι θα είναι ένα από τα αξέχαστα έργα του. Πώς θα μπορούσες να ξεχάσεις μια γυναίκα ικανή να σταματήσει τον κόσμο εάν το ήθελε. Ή την ψυχρότητα του Max τη στιγμή που κάθεται στη θέση του στο Γαλάζιο Τρένο (ΣτΜ: βραδινό πολυτελές τρένο που λειτουργούσε στη Γαλλία από το 1886-2003.) Ή η αφήγηση του σεξ, σαν σεξ (χωρίς έρωτα). Ή η αντανάκλαση του καθρέφτη ανάλογα με τη στιγμή: πληρότητα και ρυτίδες, όνειρα και συνέπειες, γυναικείες ζήλειες και μοναξιά.

Ένα έργο που αναδίδει μυρωδιά κινηματογράφου. Που αναδίδει μυρωδιά παραδοσιακού στοιχείου. Μυρωδιά από ένα ταξίδι με ένα πλοίο που δεν επιθυμεί να πιάσει άλλο λιμάνι, που θέλει να μείνει σε ένα συγκεκριμένο λιμάνι παραπάνω καιρό. Μυρωδιά αγάπης. Ή καλύτερα όχι μυρωδιά αγάπης, αλλά χημείας. Επειδή ίσως ο Μαξ ποτέ να μην αισθάνθηκε το πρώτο, αλλά σίγουρα υπήρξε θύμα του δεύτερου. Και ενάντια σε αυτό δε θα μπορούσε να αγωνιστεί. Και θεωρώντας το ανέφικτο, πιο κοντινό στους ολύμπιους θεούς παρά στους ανθρώπους που σκοντάφτει χορεύοντας τανγκό, εάν εκείνη του ζητούσε το φεγγάρι, εκείνος αμέσως θα της το έφερνε στα πόδια της. Ένα έργο που παραμερίστηκε για είκοσι χρόνια. Πώς να δώσεις ζωή στην Μερθέδες Ινθούνθα στο χαρτί με μελάνι, χωρίς να έχεις ζήσει ούτε μια ζωή, χωρίς να έχεις περάσει τα εξήντα, χωρίς να έχεις μάθει να παρατηρείς. Αδύνατον. Θα ήταν ένα τραγικό λάθος. Ένα τέλειο έγκλημα. Σας ευχαριστώ για την υπομονή σας.

Κλείνοντας, θα ήθελα να θέσω μια ερώτηση. Εάν η ιστορία είχε γραφτεί με ευθύ τρόπο, χωρίς τη μεταπήδηση από μια εποχή σε άλλη, από μια πόλη σε μιαν άλλη, θα μιλούσαμε λοιπόν για μια μεγαλειώδη αφήγηση; Μετράει περισσότερο το μοντάζ από την ίδια την ιστορία;

Η αγάπη για τη Μέτσα¹

Arturo Pérez-Reverte - 11/12/2012

Βιρχίνια Μενδόθα - για το fts-magazine.es - 10/12/2012

Εάν κάποιος είναι ικανός να ερωτευτεί την προσωπικότητά της και να την μεταβιβάσει στην πραγματικότητα ώστε να μολύνει τον αναγνώστη του με αυτή την αγάπη, τότε αυτό καταφέρνει ο Αρτούρο Πέρεθ-Ρεβέρτε, εδώ και καιρό με περιεκτικό αλλά πολλά υποσχόμενο τρόπο. Στο «Τανγκό της παλαιάς φρουράς» (εκδόσεις Alfaguara, 2012) δημιούργησε μια ιδανική μούσα: μια γυναίκα με καταλυτικό όνομα και εκρηκτική προσωπικότητα που γοητεύει αναγνώστες και αναγνώστριες ανεξαρτήτως των σεξουαλικών τους προτιμήσεων. Η Μέτσα Ινθούνθα είναι μια νεοαφιχθείσα θεά, η οποία ταυτόχρονα με τα γηρατειά, από την μάγισσα του Χούλιο Κορτάσαρ (ΣτΜ: Αργεντινός πεζογράφος, ποιητής, θεατρικός συγγραφέας και μεταφραστής), γίνεται η Ελίζαμπεθ Κοστέλο του Τζον Μαξγουέλ Κούτσι (ΣτΜ: νοτιοαφρικανός μυθιστοριογράφος, γλωσσολόγος, κριτικός και μεταφραστής).

Ο λόγος για τον οποίο μπορούμε να κατηγορήσουμε τον συγγραφέα σχετικά με τη δημιουργία των χαρακτήρων, είναι ότι με γνώμονα ότι η Μέτσα είναι μια γυναίκα σπάνια, μυστηριώδης και σίγουρα με πλούσια προσωπικότητα, παρόλα αυτά ο Μαξ Κόστα καταφέρνει να την ξεπεράσει. Εάν σύμφωνα με τον Πέρεθ-Ρεβέρτε, η ιδέα του να δημιουργείς μια από αυτές τις πρωταγωνίστριες που είναι πρωταγωνίστριες κατά κανόνα της λογοτεχνίας, όπως σχολίασε και ο ίδιος σε μια συνέντευξη, έπεσε στην παγίδα του να εμπλουτίσει με αφθονία αυτόν που σχεδίαζε να είναι η σκιά της, του

περιστασιακού της εραστή που μετατράπηκε σε έρωτα ο οποίος, καλώς ή κακώς, την επισκιάζει.

Ο Πέρεθ Ρεβέρτε δημιουργεί τη ζωή ενός αγαπητού απατεώνα, ενός σκαμπρόζικου κλέφτη και μιας γυναίκας καλής, μιας γυναίκας μοιραίας που μετατρέπεται σε μια αφοσιωμένη και εμμονική μητέρα. Οι διάλογοί τους ξεχωρίζουν σε τρία σημεία και τρεις τοποθεσίες του 20ου αιώνα και του κόσμου (Μπουένος Άιρες, Σορέντο και Νίκαια). Τρεις αναλαμπές μιας ανέφικτης και απίθανης αγάπης, από αυτές που αφήνουν το στίγμα τους στη ζωή κάποιων με το σταγονόμετρο και ένα κατακάθι στη ζωή κάποιων άλλων. Δίχως να συνεχίσει με τάξη και οπτικές περιγραφές, «Το τανγκό της παλαιάς φρουράς» είναι ένα από τα εύκολα κινηματογραφικά μυθιστορήματα στα οποία ο συγγραφέας τους μας έχει συνηθίσει και παρουσιάζεται σαν ένας δυνατός υποψήφιος για κινηματογραφική μεταφορά. Ή τη μετατροπή του σε τανγκό. Πρόκειται εν τέλει για μια μεταφορά των σχέσεων μεταξύ των ανδρών και των γυναικών και ενός συλλογισμού σχετικά με το πόσο έχουν αλλάξει τον τελευταίο καιρό. Το τανγκό ή μια αισθηματική σχέση σαν την κινητήρια δύναμη της κοινωνίας όπου η γυναίκα είναι το υποκείμενο που βγαίνει στην επιφάνεια, αλλά που στην πραγματικότητα δεν χαλιναγωγείται.

«Το τανγκό της παλαιάς φρουράς» προκαλεί νοσταλγία σε σχεδόν όλους τους συγγραφείς που περνάνε τα εξήντα, των οποίων οι πρωταγωνιστές αναρωτιούνται σχετικά με τα γηρατειά, σχετικά με τον χαμένο χρόνο, βλέποντας την ίδια τους την νεότητα περισσότερο με θλίψη παρά με ζήλια, με περισσότερη σιγουριά παρά αμφιβολία, και πάνω από όλα γνωρίζοντας τι εστί αγάπη. Το καινούριο μυθιστόρημα του Πέρεθ-Ρεβέρτε είναι ούτε λίγο ούτε πολύ μια ιστορία αγάπης, αταίριαστη με το ύφος του συγγραφέα της αλλά ο ίδιος την εξιστορεί με μεγάλη δεινότητα. Αντιμετώπισε όμως το μεγάλο εμπόδιο του να ξεχωρίσει το γλυκανάλατο από το αγοραίο ενώ διηγείται μια ιστορία αγάπης (και σεξ φυσικά).

Ο Πέρεθ-Ρεβέρτε συνεχίζει να μας αποδεικνύει την ικανότητα του ως μεγάλος αφηγητής, παρόλο που ο τρόπος που τις εξιστορεί μπορεί να τον μετατρέψει σε έναν συγγραφέα κινηματογραφικών επιτυχιών. Στο «Τανγκό της παλαιάς φρουράς» ενώ υπάρχουν φράσεις που δίνουν έμφαση, καταφέρνουν να εξιστορούν κάτι για εμάς τους ίδιους χωρίς να εξαρτώνται από τα πάντα, χωρίς να μας πληγώνουν και να μας σημαδεύουν. Κάτι τέτοιο νόμιζα μέχρι σχεδόν τη μέση του βιβλίου όπου οι διάλογοι γίνονται σταδιακά ιδανικοί. Έτσι λοιπόν άλλαξα γνώμη και όταν τελείωσα το βιβλίο, ήξερα ότι ήταν το καλύτερο βιβλίο του συγγραφέα που είχα διαβάσει. Αναφέρω ένα παράδειγμα του πως πείστηκα για αυτό, αφού το αφομοίωσα μετά από μια εβδομάδα:

-Βρίσκεσαι σε εχθρικό έδαφος. – προσθέτει στο τέλος-. Εν μέσω ενός διαρκούς πολέμου το μόνο που ήθελα ήταν να δω τα μάτια σου. Σε τέτοιες

περιπτώσεις, εμείς οι γυναίκες συμβουλευόμαστε τους άντρες να προχωρούν αργά με ρυθμό θανατηφόρο ενάντια σε οποιονδήποτε. Έτσι αγόγγυστα, μπορούμε να σας ερωτευτούμε λίγο παραπάνω.

-Ποτέ δεν μου άρεσε ο πόλεμος. Άτομα σαν εμένα συνήθως τον αποφεύγουν.

- Τώρα πια, δεν έχει σημασία. Αποκρίθηκε εκείνη ψυχρά.. Αλλά μου αρέσει που παρόλα αυτά, δεν έχασες το χαμόγελό σου... Αυτή την πολυτέλεια που καταφέρνεις να διατηρείς σαν την τελευταία σκηνή της μάχης στο Βατερλώ. Μου θυμίζεις πολύ κάποιον που είχα ξεχάσει. Έχεις γεράσει και δεν εννοώ σωματικά. Φαντάζομαι ότι αυτό συμβαίνει σε όλους όσους καταφέρνουν να περάσουν σε ένα συγκεκριμένο επίπεδο σιγουριάς. Αισθάνεσαι αρκετά σίγουρος για τον εαυτό σου, Μάξ;

- Όχι πολύ. Μέχρι εκεί που οι άνθρωποι αμφισβητούν, θυμούνται και πεθαίνουν.

- Έτσι πρέπει να είναι. Η αμφιβολία είναι αυτή που κρατάει τον κόσμο νέο. Η σιγουριά είναι σαν ένας κακόβουλος ιός. Σε μολύνει με γήρας.

¹ Πρόκειται για συντομογραφία του ονόματος της πρωταγωνίστριας Μερθέδες Ινθούνθα και παράλληλα λογοπαίγνιο καθώς η μετάφραση της λέξης mecha σημαίνει φυτίλι.

Περί τοποθεσιών και βιβλίων

Αρτούρο Πέρεθ-Ρεβέρτε - 25/11/2012

(Δημοσιεύτηκε στην XLSemanal στις 25-11-2012)

Υπάρχει μια συναρπαστική πρόκληση, που παρεμβάλλεται μεταξύ της ζωής και της λογοτεχνίας, που πολλοί από εσάς θα πρέπει να δοκιμάσετε καμιά φορά: επισκεφτείτε μέρη που έχετε διαβάσει από πριν σε βιβλία και συνδέστε, εμπλουτίζοντάς τα με την αναγνωστική σας μνήμη, τις πραγματικές με τις φανταστικές ιστορίες, τους πραγματικούς χαρακτήρες με τους εικονικούς οι οποίοι σε άλλες εποχές τους συμπληρώνουν και με κάποιο τρόπο συνεχίζουν να υπάρχουν εκεί έξω, λίγο κρυμμένοι μέχρι κάποιος να τους βρει. Αυτοί που απολαμβάνουν το αναπάντεχο αυτό προνόμιο, αυτό είναι που προσδιορίζει τη θέση των τόπων με ιστορική ή λογοτεχνική σημασία σε ένα μοναδικό συγκείμενο που κάνει αυτές τις τοποθεσίες ακόμη πιο ελκυστικές. Πόλεις, ξενοδοχεία, δρόμοι, και τόπια που όταν τα προσεγγίζεις έχοντας στο μυαλό σου προηγούμενες αναγνώσεις αποκτούν ένα πιο προσωπικό ύφος, μια πιο έντονη γεύση. Από αυτή την πλευρά, αλλάζει πολύ τα πράγματα όταν επισκέπτεσαι το Παλέρμο, έχοντας διαβάσει τον «Γατόπαρδο», ή όταν περνάς από το Μπουένος Άιρες παρέα με αναγνώσματα του Μπόρχες και του Μπιού Κασάρες. Επίσης δεν είναι το ίδιο όταν κατεβαίνεις από το τουριστικό λεωφορείο στο Ισαρλίκ της Τουρκίας για να τραβήξεις μια φωτογραφία, ενώ ο

ξεναγός διηγείται πως εκεί υπήρχε μια πόλη που ονομαζόταν Τροία. Διασχίζοντας εκείνη την πεδιάδα έχοντας στην μνήμη παλιές διηγήσεις και μεταφρασμένες αφηγήσεις, επιβεβαιώνεις ότι το πέρασμα του χρόνου δεν στέγνωσε τον ποταμό Σκάμανδρο, άλλα απομάκρυνε την παραλία της βαμμένης στο χρώμα του κρασιού θάλασσας με τα σκάφη της και ένιωσε τις ιαχές του πολέμου από ανθρώπους που ήταν καλυμμένοι με μπρούτζο, «πέστε κάτω και παραδώστε τα όπλα σας». Είτε το να γνωρίζεις ότι κουβαλάς στα παπούτσια σου την ίδια σκόνη που σήκωσε ο Αχιλλέας, τραβώντας το πτώμα του Έκτορα με το κάρο του. Εάν αυτό συμβαίνει με τα βιβλία που έχουμε διαβάσει, σκεφτείτε τι θα μπορούσε να συμβεί όταν κάποιος γράφει ο ίδιος ένα βιβλίο. Όταν μεταξύ εβδομάδων, μηνών ή χρόνων, διασχίζεις συγκεκριμένα τοπία με την ίδια σου τη φαντασία. Εμένα μου συμβαίνει συχνά, γι' αυτό σε όλα μου τα μυθιστορήματα τοποθετώ τα περάσματά μου σε πραγματικά μέρη: ταξιδεύω εκεί, βγάζω φωτογραφίες, κρατάω σημειώσεις και διαβάζω όσο μπορώ σχετικά με το μέρος. Είναι λίγα τα συναισθήματα που αναγνωρίζω και που σου προκαλούν τέτοια ευχαρίστηση όπως το να περπατάς σαν «κυνηγός» συναντώντας πολλά «θηράματα»: Μπαίνεις σε ένα μπαρ, ένα εστιατόριο, ή κάθεσαι σε μια βεράντα και αποφασίζεις ότι αυτή η τοποθεσία «σου κάνει» και θα την βάλεις στο βιβλίο σου. Και μετά αναδημιουργείς αυτή την ευχαρίστηση που σου προκάλεσε, ενώ φαντάζεσαι τους χαρακτήρες που δημιουργείς να κινούνται στο χώρο, να κάθονται εκεί που καθόσουν κι εσύ, να πίνουν αυτό που έπινες κι εσύ, ενώ βλέπουν αυτά που έβλεπες. Η τέχνη της συγγραφής ή της πληκτρολόγησης ενός κειμένου δεν συγκρίνεται με την προηγούμενη φάση, η οποία είναι κλάσης ανώτερη, πολύ πιο απολαυστική και μαγική. Για άτομα σαν εμένα – που είμαι απλά ένας επαγγελματίας συγγραφέας που διηγείται ιστορίες, ούτε καν καλλιτέχνης, ούτε κολλημένος με τις λέξεις- το να γράφεις μετέπειτα το βιβλίο σου δεν είναι κάτι παραπάνω από μια απαραίτητη διαδικασία η οποία ταυτοχρόνως δεν σου προσφέρει τόση ικανοποίηση. Είναι μια σχεδόν γραφειοκρατική πράξη που δικαιολογεί τον χρόνο και την προσπάθεια που αφιερώνεις. Όταν ξεκινάς να γράφεις την ιστορία σου, γνωρίζεις τι πρέπει να κάνεις και ίσως να είναι εκείνη η φορά που θα σου βγει τέλεια, αλλά το ένστικτό σου, σου λέει ότι δεν είναι.

Ξεκινάς κάθε καινούρια ιστορία με την ίδια περιέργεια και επιφύλαξη που προσεγγίζεις μια όμορφη γυναίκα που μετά καταλήγεις να ερωτευτείς. Επέστρεψα στην Γαλάζια Ακτή (ΣΤΜ: Μικρή πόλη στην νότια Ουρουγουάη) πριν μερικές μέρες. Ένα κομμάτι του τελευταίου μου μυθιστορήματος διαδραματίζεται εκεί, το 1937. Και η αίσθηση ήταν παράξενη. Γλυκόπικρη. Κατά τη διάρκεια των δυο τελευταίων χρόνων το τοπίο με επηρέαζε, πρώτον επειδή ανυπομονούσα να γράψω το βιβλίο και δεύτερον για να δουλέψω σε συγκεκριμένες τοποθεσίες με μια συγκεκριμένη ιστορία την οποία έχω στο νου μου και ταυτόχρονα στην οθόνη του υπολογιστή μου. Ζούσα περιτριγυρισμένος από τετράδια με σημειώσεις, χάρτες, εικονογραφημένα

βιβλία, παλιούς ταξιδιωτικούς οδηγούς, και παλιές φωτογραφίες που θα μου επέτρεπαν να αναπαραστήσω στο μυαλό μου τις τοποθεσίες όπως τις απαιτούσε η ιστορία και έπειτα να προχωρήσω με σιγουριά δημιουργώντας τους χαρακτήρες μου: να ξέρω τι παρατηρούσαν καθισμένοι εδώ κι εκεί, να καταφέρω να περιγράψω το φως του ηλιοβασιλέματος στον κόλπο του Λος Άντζελες ή τους φοίνικες του Ματίς που φαίνονταν μέσα από το παράθυρο του ξενοδοχείου Νεγκρέσκο και τα ποτά που σερβίρονταν κάτω από τη βροχή. Τώρα έχω επιστρέψει και περπατάω στην παλιά πόλη της Νίκαιας, στο πευκοδάσος κοντά στην Αντίμπ, δίπλα στη θάλασσα. Βγήκα από το Οτέλ ντελ Παρί, στο Μόντε Κάρλο και διασχίζω την πλατεία μπροστά από το καζίνο για να πάω να καθίσω στη βεράντα απέναντι, όπως έκανε ο Μαξ Κόστα, ο πρωταγωνιστής του μυθιστορήματος «Το τανγκό της παλαιάς φρουράς». Στέκομαι λίγο στην γωνία του δρόμου όπου εκείνος και η Μέτσα Ινθούνθα κουβέντιαζαν για τη νύχτα, στο σκοτάδι, εννέα χρόνια μετά την πρώτη τους γνωριμία. Όλο αυτό μου φαινόταν γνώριμο προτού γράψω το μυθιστόρημα, αλλά τώρα το αντιλαμβάνομαι με πολύ διαφορετικό τρόπο. Ίσως πιο προσωπικό. Πλέον δεν μπορώ να επιστρέψω σε αυτές τις τοποθεσίες χωρίς να τις στολίσω με τις δικές μου ιστορίες και πρωταγωνιστές. Δεν μπορώ να τις δω με άλλον τρόπο εκτός από αυτόν που περιέγραψα μέσω του μυθιστορήματός μου. Και δεν είμαι σίγουρος εάν αυτό είναι καθόλου καλό. Η φαντασία μου οικειοποιήθηκε αυτόν τον κόσμο για πάντα και ποτέ δεν θα μπορέσω να τον αντικρίσω με τον ίδιο αθώο τρόπο.

Ανάλυση μεταφραστικής ροής

Πρόκειται για τρία κείμενα με εύκολη ροή και παρόλο το λογοτεχνικό τους ύφος, δεν συνάντησα ιδιαίτερη δυσκολία. Χρησιμοποίησα το πρόγραμμα MemoQ, αλλά καθώς βρίσκομαι ακόμη στα πρώτα μου βήματα εκμάθησής του, δεν έχω εμπλουτίσει ιδιαίτερα τη μεταφραστική μνήμη. Γενικότερα συμβουλευτήκα αρκετά το λεξικό του *WordReference* από ισπανικά σε ελληνικά (<https://www.wordreference.com/esgr/gr/>) και ελάχιστα το *Ισπανο-ελληνικό λεξικό*, της Ana Azcoitia του Αλέξανδρου Μαγκρίδη, των εκδόσεων Μέδουσα – Σέλας, του 2008. Για το νόημα ορισμένων εκφράσεων το βιβλίο *Hablar por los codos*, της Vranic Gordana, των εκδόσεων Edelsa, του 2016 και το λεξικό *Linguee* (<https://www.linguee.es/espanol-griego>) επίσης από ισπανικά σε ελληνικά. Γενικότερα το ύφος των κειμένων όπως και το γεγονός της χρήσης των λογοτεχνικών φράσεων, μου έδωσε κατά κάποιο τρόπο μια «ελευθερία κινήσεων» στην απόδοση. Παρακάτω αναφέρω συγκεκριμένα παραδείγματα δυσκολίας που αντιμετώπισα:

- Στα πρώτα δυο κείμενα: Η απόδοση του όρου Mecha (mecha= φυτίλι). Η απόδοση του συγκεκριμένου όρου με δυσκόλεψε διότι πρόκειται για λογοπαίγνιο με το όνομα της πρωταγωνίστριας του βιβλίου «Το Τανγκό της παλαιάς φρουράς», Μερθέδες Ινθούνθα το οποίο ο συγγραφέας αποδίδει ως Μέτσα παίζοντας με τον όρο «φυτίλι». Εντέλει άφησα τον όρο στην επικεφαλίδα ως έχει με μια υποσημείωση εξηγώντας το και πρόσθεσα μες στο κείμενο την φράση «φυτίλι που καίει» αναφερόμενη προς τη Μέτσα, ώστε να διευκολύνει την σύνδεση αλλά και την κατανόηση.
- Στο πρώτο κείμενο: απόδοση της φράσης «ya con más de sesenta muestas en la culata». Η κυριολεκτική σημασία της φράσης αποδίδεται ως: 40 χαρακίες στην κάννη του όπλου, που προφανώς δε βγάζει νόημα στα ελληνικά. Μετά από αναζήτηση στο ίντερνετ, βλέποντας παραδείγματα χρήσης του σε άρθρα, συνάντησα στο φόρουμ του Word Reference μια παρόμοια απορία σχετικά με την απόδοση του όρου «muestas en la pistola» στα αγγλικά (<https://forum.wordreference.com/threads/otra-muesa-en-tu-pistola.2176427/>) και κατανόησα το νόημα της λέξης. Τελικά κατέληξα στην δική μας απόδοση «ράμματα για τη γούνα μας» που μου φάνηκε σαν την πιο «κοντινή» λύση για απόδοση.
- Στο πρώτο κείμενο: απόδοση του όρου «arrebales». Με μια αναζήτηση στο ίντερνετ διαπίστωσα ότι πρόκειται για αναγραμματισμό του όρου «arrabal» καθώς και το google με διόρθωνε συνεχώς. Έτσι, αποφάσισα να το μεταφράσω ως «γειτονιά» που είναι και η απόδοση του όρου «arrabal» καθώς και από τα συμφραζόμενα, βγαίνει νόημα.

Η ισπανική γλώσσα διαθέτει πλούτο εκφράσεων, όπως για παράδειγμα: «Donde la política también intoxicó con sus tentáculos» που την απέδωσα : «Όπου η πολιτική απλώνει τα πλοκάμια της και ναρκώνει.» Άλλο ένα παράδειγμα, η φράση «ha caído en la trampa» που αποδίδεται ως «έπεσε στην παγίδα». Το ύφος της φράσης παραμένει το ίδιο και στις δυο γλώσσες και υπάρχουν διάφορα αντίστοιχα παραδείγματα που το αποδεικνύουν.

Πρωτότυπα Κείμενα:

Σύνδεσμος: <http://www.perezreverte.com/articulo/el-bar-de-lola/890/la-mecha-de-la-vida/>

Τελευταία ημερομηνία προσπέλασης: 29/09/2020

La mecha de la vida

Arturo Pérez-Reverte - 28/12/2012

Blog *Vivir en verso*. Por Jazz Baker. 28 diciembre 2012

Puede que esté profundamente equivocado. No sería la primera vez. Ni la última -sólo es cuestión de tiempo-. Siempre he creído que, en el caso de los hombres, incluso las vidas más pintorescas o singulares, como las de los que han escalado el Everest, las de los supervivientes al hundimiento del Titanic, las de los ganadores de la Copa Volpi en la penúltima década, las de los oficinistas de Gran Vía que trabajan de nueve a cinco, todas, incluida la suya, están marcadas por una mujer. Por una mirada que quizás sólo pertenezca ya al pasado. Que desde hace tiempo se convirtió en bagaje y cicatriz mal cauterizada. O en una foto que, año tras año, va perdiendo color escondida en una edición del Quijote de la estantería del salón, y de la que no obstante no nos deshacemos por si nos falla la traicionera memoria. O por una sonrisa que no es necesario inventarse cada mañana, pues por la gracia de Dios, cada noche compartimos con ella almohada. O por una piel de la que nunca supimos de primera mano. Una quimera. Un plan que no se cumplió ni por cinco minutos. Un sueño que se quedó en sueño.

En la vida de Max Costa, esta mujer se llama Mercedes Inzunza. Una señora que desafía al mundo porque no le tiene miedo, porque se sabe ganadora en cualquier combate. Una belleza salvaje a la que no se le dice "no". Ella ordena. Los demás, gustosos, cumplen. Porque las molestias no surgirían por complacerla, sino por no hacerlo.

Arturo Pérez-Reverte dedica gran parte de "El tango de la Guardia Vieja", publicado por Alfaguara en las últimas semanas de 2012, a presentarnos a estos dos personajes. Somos testigos mudos de sus sentimientos, de sus dudas, de sus perversiones, de sus sombras, de sus frases acertadas y de silencios que no les comprometan. Tal es la precisión con la que los dibuja que evita desde el primer párrafo que Max y Mecha sean planos, predecibles, olvidables. Muy al contrario. Una pareja de baile que danzará por siempre en el bien iluminado salón del palacio de nuestra memoria.

El libro recoge los tres encuentros entre estos dos personajes que nunca se atrevieron a multiplicarlos por mil. Cada uno de ellos se producirá en ciudades distintas, en circunstancias desiguales, con nuevas heridas. Se intercalan con el paso de las hojas. Y pasamos del calor de la noche de Buenos Aires en 1928 a las cartas comprometedoras de Niza en 1937, para acabar, ya con más de sesenta muescas en la culata, allá por 1966, junto a un tablero de ajedrez en Sorrento.

Para evitar que el lector se pierda, cada nueva entrada nos habla de una

habitación de hotel, del hall de un hotel, de un paseo que conserva todavía los charcos originados por la tormenta de anoche, de una cena o de una cuneta que hace al hombre más pequeño, más despreciable. Una labor minuciosa, delicada, pero llevada a cabo con gran acierto. En todo momento sabe el lector de quién se habla, de dónde estamos.

Alrededor de ellos, como los satélites y los planetas, gravitan una serie de actores que en ningún caso pueden ser tildados de secundarios. Un genio compositor de música, quien inicia y provoca todo lo que vendrá después por una apuesta con su amigo Ravel. Un artista con caros caprichos que puede adquirir -con dinero- y asumir -piel adentro-. Espías. Unos con la cara cansada, mal afeitados, hastiados de misiones que no ayudan a construir un mundo mejor. Otros, en cambio, de sonrisa amistosa. Quizás los más peligrosos. También tenemos a un consagrado jugador de ajedrez y a su séquito. Un mundo de caballeros donde todos se clavan el puñal por la espalda. Donde la política también intoxicó con sus tentáculos. Y los amigos. Y la infancia en los arrebales. Y los camareros. Y los recepcionistas. Y los buscavidas. Y los bailarines mundanos. Y los que lo ven todo por encima del hombro. Y las mujeres que gimen por unos billetes. Y las manos indecentes que vacían carteras. Y los metales que matan de miedo.

"El tango de la Guardia Vieja" es una novela redonda, donde uno sospecha que ha sido tan importante el ejercicio de escribir como el de borrar. Aquí no sobra ninguna página, ninguna línea, ninguna palabra. Ni faltan. Aunque es pronto para decirlo, y sólo el tiempo me dará o me quitará la razón, será uno de sus trabajos más recordados. Cómo olvidar a una mujer que sería capaz de detener el mundo si se le antojase. O la frialdad de Max tras ocupar su asiento en el Tren Azul. O el sexo narrado como sexo -sin amor-. O lo que reflejan los espejos, según los momentos: plenitud y arrugas, sueño y consecuencias, hembra en celo y soledad asumida.

Una obra que huele a cine. A clásico. A un viaje en barco en el que no se desea divisar puerto, en el que uno se quiere quedar más tiempo. A amor. O quizás no a amor y sí a química. Porque quizás Max nunca sintió lo primero, pero sí fue víctima de la segunda. Y contra esto no podía luchar. Y creyéndola inalcanzable, más cercana a los dioses griegos que a los hombres con los que tropieza en sus tangos alquilados, si le pidiera la Luna, se la pondría a sus pies.

Un trabajo que aparcó por veinte años. Cómo convertir a Mercedes Inzunza en papel y tinta sin haber vivido casi una vida, sin traspasar los sesenta, sin haber aprendido a mirar. Imposible. Hubiera sido un error. Un crimen perfecto. Por su paciencia, gracias.

Como cierre, una duda. Si la historia se contase de forma lineal, sin saltar de una época a otra, de una ciudad a otra, ¿hablaríamos entonces de una gran novela? ¿Pesa más el montaje que la historia en sí?

Σύνδεσμος: <http://www.perezreverte.com/articulo/el-bar-de-lola/887/enamorarse-de-mecha/>

Τελευταία ημερομηνία προσπέλασης: 29/09/2020

Enamorarse de Mecha

Arturo Pérez-Reverte - 11/12/2012

Virginia Mendoza - fts-magazine.es - 10/12/2012

Si alguien es capaz de enamorarse de su personaje y de traerlo a la realidad para contagiar al lector de ese amor, Arturo Pérez-Reverte, que lleva tiempo haciéndolo de manera sucinta pero prometedora, ha conseguido, en 'El tango de la Guardia Vieja' (Alfaguara, 2012), recrear a la musa definitiva: una mujer con nombre de detonante y personalidad de polvorín que enamorará a lectores y lectoras independientemente de su orientación sexual. Mecha Inzunza es una diosa reciente que, a medida que envejece, pasa de estar a la altura de la Maga de Julio Cortázar a la de la Elisabeth Costello de JM Coetzee.

Lo que sí podemos reprochar al autor en lo que a la creación de personajes respecta, es que, si bien Mecha es una mujer inusual, misteriosa y, en definitiva, un personaje generalmente rico, Max Costa la supera. Si la idea de crear una protagonista de esas que, según Pérez-Reverte, serán la protagonista por antonomasia de la literatura que viene, como él mismo comentó en alguna entrevista, ha caído en la trampa de enriquecer con mayor profusión a quien pretendía ser su sombra, su amante eventual convertido en amor que, triste o acertadamente, según el gusto, la eclipsa.

Pérez-Reverte recrea la vida de un pícaro entrañable, un ladrón de alcoba, y de una mujer bien y mujer fatal convertida en madre incondicional y obsesiva. Sus diálogos brillan en tres momentos y en tres lugares del siglo XX y del mundo (Buenos Aires, Sorrento y Niza). Tres destellos de un amor imposible e improbable, de ese que marca la vida con cuentagotas y deja un poso de los que no se van. Sin seguir un orden lineal y con descripciones visuales, 'El tango de la Guardia Vieja' es una de esas novelas cinematográficamente fáciles a las que su autor nos tiene acostumbrados y firme candidata a convertirse en película. O en tango. Se trata, en definitiva, de una metáfora de las relaciones entre hombres y mujeres y de una reflexión sobre cómo han cambiado en los últimos tiempos: el tango o la relación sentimental como ese resorte de la sociedad en el que la mujer es sujeto pasivo que se deja llevar en apariencia, pero que en realidad no suelta las riendas.

El tango de la guardia vieja evoca la nostalgia de casi todos los autores que superan los sesenta, cuyos protagonistas reflexionan sobre la vejez, sobre el

tiempo perdido, miran su propia juventud con más pena que envidia, tienen más certezas que dudas y, sobre todo, saben lo que es el amor. La nueva novela de Pérez-Reverte no es ni más ni menos que una historia de amor, impropia de su autor pero narrada con gran tino. Se ha enfrentado a la peligrosa barrera que separa lo cursi de lo vulgar cuando de contar una historia de amor (y sexo, claro) se trata.

Pérez-Reverte sigue demostrando que es un gran contador de historias, aunque la manera de contarlas pueda convertirle en un autor de best-sellers cinematográficamente viables. En 'El tango de la Guardia Vieja', apenas hay frases que subrayar, que digan algo por sí mismas sin depender del todo, sin formar parte de una trama que engancha y punto. Algo así pensé hasta casi la mitad del libro, donde los diálogos se tornan gradualmente sublimes. Entonces cambié de idea y cuando cerré el libro, supe que era la mejor novela que he leído de su autor. Un ejemplo de cómo me convenció de esta idea que, tras más de una semana de asimilación, mantengo:

-Vivías en territorio enemigo -añade al fin-. En plena y continua guerra: sólo había que ver tus ojos. En tales situaciones, las mujeres advertimos que los hombres sois mortales y vais de paso, camino de un frente cualquiera. Y nos sentimos dispuestas a enamorarnos de vosotros un poquito más.

-Nunca me gustaron las guerras. Los tipos como yo suelen perderlas.

-Ahora ya da lo mismo -ella asiente con frialdad-. Pero me gusta que no hayas estropeado tu sonrisa de buen muchacho... Esa elegancia que mantienes como el último cuadro en Waterloo. Me recuerdas mucho al hombre que olvidé. Has envejecido, y no hablo del físico. Supongo que les ocurre a todos los que alcanzan alguna clase de certidumbre... ¿Tienes muchas certidumbres, Max?

-Pocas. Sólo que los hombres dudan, recuerdan y mueren.

-Debe de ser eso. Es la duda la que mantiene joven a la gente. La certeza es como un virus maligno. Te contagia de vejez.

Σύνδεσμος: <http://www.perezreverte.com/articulo/patentes-corso/720/sobre-lugares-y-libros/>

Τελευταία ημερομηνία προσπέλασης: 29/09/2020

Sobre lugares y libros

Arturo Pérez-Reverte - 25/11/2012

(Publicado en XL Semanal el 25-11-12)

Hay un ejercicio fascinante, a medio camino entre la literatura y la vida, que muchos de ustedes habrán practicado alguna vez: visitar lugares leídos antes en libros y proyectar en ellos, enriqueciéndolos con esa memoria lectora, las historias reales o imaginarias, los personajes auténticos o de ficción que en otro tiempo los poblaron y que de algún modo siguen ahí, apenas disimulados a poco que uno se fije. Para quienes gozan de ese privilegio extraordinario, esto sitúa los lugares con bagaje histórico o literario en un contexto singular que los hace aún más atractivos. Ciudades, hoteles, calles, paisajes, cuando te acercas a ellos con lecturas previas en la cabeza, adquieren un grato carácter personal; un sabor intenso. Cambia mucho las cosas, en ese sentido, visitar Palermo habiendo leído *El gatopardo*, o pasear por Buenos Aires con Borges y Bioy Casares en la recámara. Tampoco es lo mismo bajar del autobús turístico en Hisarlik, Turquía, para hacerte una foto mientras el guía cuenta que allí hubo una ciudad llamada Troya, que caminar por esa llanura con viejas lecturas y traducciones en la cabeza, comprobando cómo el paso del tiempo no secó el río Escamandro, pero alejó la orilla del mar color de vino con sus cóncavas naves; sentir los gritos de guerra de hombres cubiertos de bronce -"cayó, y resonaron sus armas"-, o ser consciente de que tus zapatos llevan el mismo polvo por el que Aquiles arrastró el cadáver de Héctor atado a su carro.

Si eso ocurre con los libros leídos, calculen lo que ocurre cuando los escribe uno mismo. Cuando durante semanas, meses o años, pueblas determinados paisajes con tu propia imaginación. A mí me ocurre con frecuencia, pues localizo los pasajes de casi todas mis novelas en sitios reales: viajo allí, tomo fotografías y notas, leo cuanto puedo encontrar sobre el asunto. Pocas sensaciones conozco tan agradables como caminar con maneras de cazador y el zurrón abierto; entrar en un bar, un restaurante, tomar asiento en una terraza y decidir: este sitio me sirve, lo meto en la novela. Y luego, recreándote en el placer que eso depara, imaginar a tus personajes moviéndose por el lugar, sentados donde estás, bebiendo lo que bebes, mirando lo que tú miras. Comparado con el acto de escribir, con el momento de darle a la tecla, esta fase previa es superior, mucho más excitante y mágica. Para individuos como yo -sólo soy un escritor profesional que cuenta cosas, no un artista ni un yonqui de las palabras-, lo de escribir después la novela no es más que un trámite necesario y a menudo ingrato: un acto casi burocrático que justifica que inviertas tiempo y esfuerzos previos cuando todo es aún posible. Cuando te acercas a la novela por escribir sabiendo que está por hacer y quizá esta vez consigas que sea perfecta, aunque tu instinto te diga que nunca lo será. Acercándote a cada nueva historia con la misma curiosidad y cautela con las que te acercarías a una mujer hermosa de la que te acabases de enamorar.

Volví a la Costa Azul hace unos días. Parte de mi última novela transcurre allí en 1937. Y la sensación fue extraña. Agrídulce. Durante los dos últimos años me estuve moviendo por ese paisaje, primero con la expectación de una novela por escribir, y luego para trabajar en determinados pasajes a medida que la historia progresaba en mi cabeza y en la pantalla del ordenador. Vivía

rodeado de cuadernos de apuntes, mapas, libros ilustrados, guías antiguas y viejas fotos que me permitieron reconstruir los lugares como el relato exigía, y mover con seguridad a mis personajes: saber lo que veían sentados en tal o cual sitio, describir la luz de un atardecer en la bahía de los Ángeles o las palmeras de Matisse vistas desde la ventana del hotel Negresco, con sus copas vencidas bajo la lluvia. Ahora he vuelto a pasear por el barrio viejo de Niza, por los pinares próximos a Antibes, junto al mar. He salido del hotel de París, en Montecarlo, y cruzado la plaza frente al Casino para sentarme en la terraza de enfrente, como hace Max Costa, el protagonista masculino de *El tango de la Guardia Vieja*. Y he vuelto a detenerme en el recodo de la carretera donde él y Mecha Inzunza conversan de noche, en la oscuridad, nueve años después de su primer encuentro. Todo eso me era familiar antes de escribir la novela; pero ahora lo conozco de modo muy distinto. Demasiado íntimo, tal vez. Demasiado personal. Ya no podré volver a esos lugares sin amueblarlos con mi propia historia y personajes; sin verlos de otro modo que a través de la novela que yo escribí. Y no estoy seguro de que eso sea del todo bueno. Mi imaginación se apropió de ese mundo para siempre, y ya nunca podré mirarlo con la inocencia de unos ojos libres.